

УДК 340.12

Анатолій ПОДОЛЯКА

кандидат юридичних наук, директор Інституту права імені Володимира Великого МАУП

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто окремі питання реформування кримінальної юстиції, проаналізовано відповідні укази глави держави, запропоновано організаційно-правові заходи реформування системи правоохоронних органів.

В статье рассматриваются отдельные вопросы реформирования криминальной юстиции, анализируются соответствующие указы главы государства, предлагаются организационно-правовые мероприятия по вопросам реформирования системы правоохранительных органов.

The separate questions of criminal justice reformation are examined in the article, the appropriate decrees of the head of state are analyzed, organizationally-legal measures concerning the issues of reformation of the system of law enforcement authorities are proposed.

Ключові слова: *реформування, кримінальна юстиція, органи внутрішніх справ, концепція, досудове слідство, кримінальний процес.*

Ключевые слова: *реформирование, криминальная юстиция, органы внутренних дел, концепция, досудебное следствие, криминальный процесс.*

Keywords: *reformation, criminal justice, organs of internal affairs, conception, pre-trial investigation, criminal process.*

Унаслідок відсутності в країні єдиного антикорупційного органу, неузгодженості дій між різними гілками й органами державної влади, низького рівня координації та чисельності суб'єктів боротьби з корупцією, слабкої підтримки їхньої діяльності з боку громадськості ефективність антикорупційних зусиль залишається низькою.

За цих обставин, ураховуючи докорінні зміни соціально-політичних та інших умов життя суспільства і держави на нинішньому етапі розвитку, назріла нагальна потреба реформування системи кри-

мінальної юстиції в напрямі подальшої демократизації, гуманізації, посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейською та світовою спільнотою.

Мета цієї статті – проаналізувати заходи реформування кримінальної юстиції загалом і окремих правоохоронних органів зокрема, здійснюваних державною владою України за останні роки, оцінити їхню ефективність і розробити пропозиції щодо вдосконалення правоохоронної діяльності в країні.

Усвідомлюючи складність окресленої проблеми, Президент України В. Ющенко створив Національну комісію зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права (Указ Президента України від 5 липня 2005 р. № 1049), якій доручалося підготувати відповідну стратегію державної політики у сфері кримінальної юстиції та забезпечення правопорядку у формі концепції.

Розроблений проект концепції 16 жовтня 2007 р. було представлено на засіданні Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права, що відбулося за участю Президента України В. Ющенка, де проект дістав загалом схвальну оцінку.

15 лютого 2008 р. доопрацьований проект концепції був розглянутий на засіданні Ради національної безпеки і оборони України. За результатами розгляду Президент України В. Ющенко 8 квітня 2008 р. видав Указ «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України “Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів”» від 15 лютого 2008 р. № 311.

У концепції визначено, що докорінні зміни в соціально-політичній та інших сферах життя суспільства і держави та прийняття Конституції України створили передумови для реформування системи кримінальної юстиції в напрямі демократизації, гуманізації, посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейською та світовою спільнотою.

Разом з тим у концепції зазначено, що чинна система кримінальної юстиції не цілком відповідає новим суспільним відносинам, що сформувалися в Україні, і не забезпечує належного стану правопо-

рядку, ефективного захисту осіб, суспільства та держави від небезпечних посягань на соціальні цінності, права і законні інтереси.

Система кримінальної юстиції є громіздкою, внутрішньо суперечливою, не завжди науково обґрунтованою, надмірно ускладненою. Діяльність її суб'єктів характеризується дублюванням повноважень, браком чіткого визначення та розмежування їхньої компетенції, наданням пріоритету другорядним завданням, застосуванням невірнотрадиційно складених формальних процедур. Органи кримінальної юстиції мають недосконалу функціональну спрямованість, що не дає змоги забезпечити додержання принципу верховенства права в їхній діяльності.

Застарілим за своєю суттю залишається кримінальний процес. Неодноразові намагання ухвалити новий кримінально-процесуальний кодекс без визначення його концептуальних засад, без створення нових стандартів діяльності органів системи кримінальної юстиції лише консервували чинну модель.

Попередні численні зміни у структурі органів кримінальної юстиції не мали системного характеру. Вони були спрямовані переважно на задоволення відомчих інтересів і не забезпечили створення оптимальної системи запобігання злочинним діянням, їх виявлення, розслідування та покарання винних осіб. Система органів, які традиційно називають «правоохоронними» (органи внутрішніх справ, Служби безпеки України, Державна прикордонна служба України, податкова міліція та інші органи, що мають повноваження провадити дізнання, слідство, застосувати адміністративні санкції), створена як механізм переслідувань і репресій, не була трансформована в інститут захисту і відновлення порушених прав осіб. Не вживалося ефективних заходів щодо зниження рівня корупції в цій системі. Довіра суспільства до цих органів є недостатньою для їх ефективної роботи.

Окрім того, в концепції йдеться про те, що в Україні виникла нагальна об'єктивна потреба в реформуванні системи кримінальної юстиції, що має ґрунтуватися на досягненнях і традиціях національного законодавства, європейських цінностях щодо захисту прав та основоположних свобод людини і громадянина, положеннях міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Реформування кримінальної юстиції України має бути спрямоване на підвищення її ефективності для забезпечення прав і свобод людини і ґрунтуватися на принципах:

- верховенства права;
- гуманізації законодавства у сфері кримінальної юстиції;
- поєднання захисту прав особи і забезпечення публічних інтересів;
- невідворотності відповідальності та покарання за кримінально карані діяння;
- цілісності та закінченості (функціональна завершеність) регламентації діяльності суб'єктів кримінальної юстиції;
- гарантуванні права на судовий захист;
- забезпечення рівності всіх перед законом і процесуальної рівності сторін у кримінальному провадженні;
- відповідності нормативних актів з питань функціонування кримінальної юстиції вимогам міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Реформування кримінальної юстиції України слід здійснити з метою:

- гуманізації кримінального законодавства;
- удосконалення кримінальних процесуальних норм і суміжного законодавства, в тому числі з урахуванням світового досвіду;
- перебудови організаційно-функціональної структури кримінальної юстиції відповідно до норм реформованого законодавства;
- реформування процедури досудового розслідування;
- реорганізації системи органів досудового розслідування, функціональне відмежування їхньої діяльності від діяльності розвідувальних і контррозвідувальних органів;
- забезпечення ефективності кримінального судочинства;
- посилення інтересу до прав потерпілих, гарантоване відшкодування завданої злочином шкоди;
- створення умов для гуманізації сфери виконання кримінальних покарань;
- розвитку інституту пробації та розширення сфери застосування відновних процедур і примирення.

Нові підходи у сфері кримінальної відповідальності та кримінального судочинства мають кардинально змінити умови забезпечення прав людини, сформувати переконаність особи й суспільства в дієвості принципу верховенства права, підвищити рівень довіри громадян України до інститутів влади загалом і до органів та установ системи кримінальної юстиції зокрема.

Кримінальне судочинство має забезпечувати неухильне дотримання прав особи в діяльності органів досудового розслідування та судів відповідно до вимог Конституції України та міжнародних договорів щодо прав людини, зокрема Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод з урахуванням її тлумачення Європейським судом з прав людини.

У концепції зазначено також, що слід позбавити досудове розслідування зайвої формалізації та дублювання функцій. За формою його необхідно розмежувати на:

- 1) досудове слідство у справах про злочини;
- 2) дізнання у справах про кримінальні проступки.

Досудове розслідування полягатиме у збиранні (гласними та негласними методами) і фіксації фактичних даних про обставини вчинення злочинів і кримінальних проступків та встановлення осіб, які їх учинили. Визнання зібраних фактичних даних доказами у справі має здійснюватися виключно судом у присутності і за безпосередньої участі сторін обвинувачення та захисту.

Розслідування злочинів невеликої тяжкості та більшості злочинів середньої тяжкості має відбуватися за спрощеними процедурами. При цьому необхідно мінімізувати можливість застосування такого запобіжного заходу до особи, як узяття під варту. У разі ж тримання під вартою підозрюваному (обвинуваченому) слід надати додаткові гарантії захисту за участю захисника, оскарження дій та рішень суб'єктів розслідування і прокурора.

Потребує спрощення процедура початку досудового розслідування, яким слід вважати момент отримання уповноваженим органом інформації про кримінальний проступок або злочин. Відповідні службові особи зобов'язані розпочати досудове розслідування відразу після отримання такої інформації, про що повідомляється прокурору.

З метою подальшого вдосконалення процедури судового контролю за досудовим розслідуванням передбачено, що тільки з дозволу суду (слідчого судді) за поданням прокурора можливе тимчасове обмеження конституційних прав людини і основоположних свобод. Суд (слідчий суддя) має здійснювати:

а) надання дозволу на проведення слідчих дій, пов'язаних із обмеженням прав особи (зняття інформації з каналів зв'язку, застосування засобів негласного спостереження, огляд і виїмка кореспонденції тощо);

б) обрання запобіжного заходу (тримання під вартою, відсторонення обвинуваченого від посади) та надання дозволу на застосування інших заходів процесуального примусу, пов'язаних із обмеженням особистих або майнових прав особи. Питання про застосування заходів процесуального примусу має вирішуватися на судовому засіданні з дотриманням принципів рівності та змагальності за обов'язкової участі сторін обвинувачення і захисту;

в) закріплення доказів в окремих випадках (наприклад, допит під час судового розслідування свідка, життя і здоров'ю якого загрожує небезпека);

г) розгляд скарг на дії слідчого, прокурора під час досудового розслідування.

Суддя (слідчий суддя), який здійснював судовий контроль під час досудового розслідування кримінальної справи, не може розглядати цю справу по суті висунутого обвинувачення.

Реформування органів кримінальної юстиції спрямоване на:

а) реалізацію принципу інстанційності в побудові системи судів, що розглядають кримінальні справи;

б) розмежування сфер політичного та фахового (службового) керівництва в органах кримінальної юстиції;

в) розроблення та впровадження професійних стандартів службової діяльності працівників органів кримінальної юстиції;

г) забезпечення правопорядку у співпраці з громадськістю, запровадження ефективного громадського контролю за діяльністю органів кримінальної юстиції;

г) зміну підходів до оцінки ефективності діяльності органів системи кримінальної юстиції.

У результаті реформування системи органів кримінальної юстиції досудове слідство буде покладене на:

- 1) національну поліцію;
- 2) фінансову поліцію;
- 3) військову поліцію;
- 4) слідчий підрозділ Служби безпеки України;
- 5) спеціально утворений орган досудового розслідування корупційних правопорушень (антикорупційний орган).

Компетенція органів, що здійснюють досудове слідство, має бути розмежована законом з урахуванням предметної, персональної, територіальної та за зв'язком справ підслідності. Дізнання у справах про кримінальні проступки слід віднести до мети, цілей та завдань кримінального переслідування в цій категорії справ.

Напрями реформування судів, що розглядають справи про злочини і кримінальні проступки, визначаються Концепцією вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів [12].

Конституційні повноваження та принципи організації прокуратури мають відповідати стандартам демократичного суспільства, що керується принципом верховенства права згідно з рекомендаціями Парламентської Асамблеї та Комітету міністрів Ради Європи.

У сфері кримінальної юстиції прокуратура України має стати єдиним органом, на який покладено виконання таких функцій:

- а) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування;
- б) кримінальне переслідування особи, в тому числі висунення обвинувачення, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням і складання обвинувального акта;
- в) нагляд за додержанням законів органами й установами, які виконують судові рішення в кримінальних справах, а також застосовують інші заходи примусового характеру, пов'язані з обмеженням особистої свободи громадян.

Як бачимо, повноваження прокуратури можуть виконуватися лише у виняткових випадках, спеціально визначених законом.

Організаційна структура органів прокуратури має будуватися за функціональним принципом і відповідати Рекомендації Комітету мі-

ністрів Ради Європи № (2000) 19. При цьому має бути гарантована процесуальна незалежність прокурора (державного обвинувача) під час здійснення повноважень у досудовому та судовому провадженні як від зовнішніх (наприклад політичних) впливів, так і від неправомірного впливу прокурорів вищого рівня.

Реалізацію державної політики у сфері правопорядку та боротьби зі злочинністю має забезпечувати Міністерство внутрішніх справ України, яке повинно стати цивільним органом європейського зразка.

Для виконання передбачених законодавством функцій і повноважень щодо безпосереднього забезпечення громадського порядку, протидії злочинності та проведення досудового розслідування в системі Міністерства внутрішніх справ України має діяти відповідний орган – Національна поліція.

Для виконання завдань щодо проведення досудового розслідування податкових, фінансових та митних злочинів і кримінальних проступків податкова міліція має бути відокремлена від Державної податкової служби України і реорганізована в самостійний орган кримінальної юстиції в системі Міністерства фінансів України – фінансову поліцію.

Військова служба правопорядку у Збройних Силах України має бути перетворена у військову поліцію, яка здійснюватиме запобігання, виявлення, розкриття злочинів і досудове розслідування справ про злочини проти встановленого порядку несення військової служби.

Служба безпеки України має здійснювати досудове розслідування злочинів проти національної безпеки, тероризму й окремих злочинів проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку.

Здійснення ефективної державної політики щодо протидії корупції потребує функціонування в системі кримінальної юстиції спеціалізованого антикорупційного органу, зокрема, з повноваженнями проведення досудового розслідування та координації діяльності у цій сфері.

Відповідно до концепції, є намір запровадити спеціалізацію прокурорів (державних обвинувачів) з кримінального переслідування корупційних правопорушень.

У цьому документі також зазначено, що за функціональну систему виконання кримінальних покарань має відповідати демілітаризована державою кримінально-виконавча служба у системі Міністерства юстиції України. Державна кримінально-виконавча служба України повинна забезпечити в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах визначені законодавством порядок і умови тримання осіб, запровадити європейські стандарти в цій сфері шляхом виконання рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню та Європейських в'язничних справ.

У системі Міністерства юстиції України має бути створена служба пробації, яка забезпечуватиме суд інформацією про громадську характеристику особи, обвинувачену у вчиненні злочину, з метою визначення для цієї особи найадекватнішого запобіжного заходу або виду покарання.

Слід розробити й запровадити єдину статистику та науково обґрунтовані критерії оцінки результатів роботи органів системи кримінальної юстиції, які міститимуть, зокрема, аналіз рівня громадської довіри до діяльності органів досудового розслідування чи прокурорів.

Разом з тим з метою підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування і викоренення практики приховування повідомлень про злочини необхідно передбачити можливості для запровадження механізму чіткої та оперативної кореляції між кількістю зареєстрованих повідомлень про злочини і чисельним складом посадових осіб органів досудового розслідування в певному структурному підрозділі відповідного органу досудового розслідування.

Слід створити умови для запровадження ефективного механізму громадського контролю за діяльністю органів системи кримінальної юстиції. Інформація про порушення процесуальних строків і наявність зазначених скарг має бути доступною для громадськості. Проведення соціологічних опитувань свідчатиме про рівень громадської довіри до цих органів.

Для забезпечення змагальності та процесуальної рівноправності сторін обвинувачення і захисту слід завершити становлення адвокатури як незалежної самоврядної організації, яка здійснює функ-

цію захисту в кримінальному провадженні, передбачити можливість створення та регламентування діяльності приватних детективів (детективних агентств), а також реалізувати Концепцію формування системи безоплатної правової допомоги в Україні [13].

Основні положення концепції не є новими, вони передбачалися як зміни в діяльності правоохоронних органів і суду раніше. Але про таке реформування до сьогодні йшлося фактично тільки стосовно кожного окремого правоохоронного органу. Наприклад, реформування системи МВС України як одного з найбільших правоохоронних органів держави було започатковано ще в квітні 1996 р. досі чинною Постановою Кабінету Міністрів України «Про концепцію розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України» № 456. Деякі зміни поволі відбувалися і в інших правоохоронних органах, але вони не дали відчутних результатів.

Нині є різні погляди на майбутнє правоохоронної системи України. Разом з тим досі немає ні єдиної реальної концепції, ні стратегії побудови означеної системи. Свого часу МВС України намагались об'єднати у своїй структурі Національну міліцію, Національну гвардію, Антикорупційне бюро, Держприкордонслужбу, Державну прикордонну міліцію, службу пожежної безпеки і Державну міграційну службу, але знову-таки саме сьогодні де-юре не існує таких правоохоронних органів, як Національна міліція, Національна гвардія, Антикорупційне бюро – їх треба або знову створювати, або реорганізувати. До того ж, у Концепції реформування кримінальної юстиції України йдеться про ще не створену національну, фінансову та військову поліцію, а також «спеціально утворений орган досудового розслідування корупційних правопорушень (антикорупційний орган)». Не слід також забувати, що Україна перед міжнародною спільнотою зобов'язалася до вересня 2008 р. створити такий Антикорупційний орган, хоча видимого підґрунтя (в тому числі й нормативно-правого) для цього ще немає.

Тільки за останні роки до Верховної Ради України надійшло більше 50 законопроектів стосовно реорганізації правоохоронної системи в цілому або її окремих правоохоронних органів. Зокрема, це Проект Закону «Про Республіканську гвардію України» (від 08.07.2005 № 7716-1), Проект Закону «Про національну гвардію України» (від

16.03.2006 № 7716-2), Проект Закону «Про органи внутрішніх справ України» (від 18.01.2008 № 1376), Проект Постанови «Про затвердження пріоритетних напрямків у діяльності правоохоронних органів» (від 28.01.2008 № 1447), Проект Закону «Про Антикорупційне бюро України» (від 19.03.2008 № 2222) та інші. На жаль, у зв'язку з несприятливими політичними обставинами ці законопроекти ще не розглядали.

Слід зазначити, що Президент України у 2008 р. видав низку указів стосовно розроблення проектів концепцій (або затвердження відповідних концепцій) реформування правоохоронних органів. Крім Концепції реформування кримінальної юстиції України, передбачено розробити проект Концепції реформування системи органів Міністерства внутрішніх справ України (Указ Президента України від 20.03.2008 № 244/2008), Концепція реформування служби безпеки України (Указ Президента України від 20.03.2008 № 249/2008), Концепція реформування Державної кримінально-виконавчої служби України (Указ Президента України від 25.04.2008 № 401/2008), а також Концепція розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року (Указ Президента України від 19.06.2006 № 546/2006). За вказаними концепціями передбачено низку заходів, що мають сприяти істотному вдосконаленню правоохоронних органів і поліпшенню їхньої діяльності.

Окремі положення вказаних концепцій вже отримали певну оцінку науковців, зокрема:

- «розробка проекту концепції реформування ще не може отожднюватися із самим заходом щодо реформування»;
- «нічим не обґрунтована явна зміна досі сталої назви системи Міністерства внутрішніх справ» на «систему органів Міністерства внутрішніх справ», хоча, як відомо, система МВС України включає в себе органи, підрозділи і служби;
- неправильно сформульована мета реформування;
- комісія з розроблення проекту концепції громіздка, у її складі немає безпосередніх розробників та практиків;
- «перед розробкою проекту тепер уже нової Концепції реформування системи МВС України повинні бути виконані достатньо глибокі попередні дослідження», а досі не розроблені «критерії

оцінки майбутнього проекту концепції та спроможності досягнення запропонованими в ній заходами кінцевої мети реформування» тощо.

Ініціатори такого «поточного» реформування правоохоронних органів України не враховують потребу «відповідності окремих положень затверджених концепцій реформування правоохоронних органів держави принципам національної безпеки України», «надзвичайну складність проблеми і неможливість її безсистемного вирішення», штучне відмежування більшості суб'єктів забезпечення національної безпеки України від вирішення проблем реформування правоохоронної системи держави, потребу всебічного контролю заходів реформування з боку суспільства [7].

Водночас є й суттєвіші зауваження стосовно порушення як загальноприйнятого порядку розроблення таких концепцій, так і встановлених Президентом України термінів. Так, проект Концепції реформування системи органів Міністерства внутрішніх справ України [4] відповідною комісією мав бути розроблений та поданий протягом двох місяців, але минуло вже півроку, а результатів ще немає. Діяльність стосовно розробки проекту не отримує громадського резонансу: невідомі склад експертів, критерії оцінки, думки щодо Проекту концепції практичних працівників, а не лише керівництва системи. На невдалий досвід прийняття першорядних, концептуальних щодо реформування та діяльності правоохоронних органів документів без обговорення практиками звертали увагу ще у 2006 р. експерти Європейської комісії та Ради Європи з оцінки правоохоронних органів України і процесу їх модернізації та реформування: «ніхто із професіоналів на місцях не бачив проекту реформування» [8].

У розробленні концепції реформування ігноруються рекомендації та зауваження «суміжних» за спільним правовим полем діяльності відповідно до концепції правоохоронних органів. Можна було б вважати вже названу Концепцію реформування кримінальної юстиції України базовою для правоохоронної системи держави, оскільки саме там перехрещуються інтереси багатьох правоохоронних органів. Однак незацікавленість у проведенні реформи тільки заважає спільній роботі, про що свідчить відмова Національної комісії зі зміцнення демократії і затвердження верховенства права прийняти у грудні

2007 р. пропозиції МВС України щодо структурного вдосконалення концепції [7, 135].

Слід відзначити, що є певні розходження між тезами концепції реформування окремих правоохоронних органів і реальністю. Так, за офіційними даними, в СБУ перебуває в занепаді аналітична служба, роздуті штати, панує клановість, «у керівництві немає людей, спроможних мислити стратегічно». Тому навряд чи можна було протягом 2008–2009 рр., на які заплановано перший етап реформування Служби безпеки України, реально «запровадити ефективний механізм добору та комплектування кадрів органів Служби безпеки України, їх підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, професійного зростання та просування по службі, психологічного забезпечення їх діяльності, збереження високопрофесійного кадрового потенціалу, вдосконалити систему професійно-кваліфікаційних вимог до співробітників» [5]. Вважаємо, що необхідно скористатися зарубіжним досвідом підготовки кадрів поліцейських систем і спеціальних служб.

Ідея створення фінансової поліції в складі Міністерства фінансів України в Концепції реформування кримінальної юстиції України суперечить Концепції реформування податкової системи, яку мали запровадити за розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.02.2007 № 56-р. [7, 139].

Особливо важливим нині є питання ролі правоохоронної системи в боротьбі з корупцією, адже пропозиція створити Антикорупційний орган за Концепцією реформування кримінальної юстиції України потребує виваженого аналізу причин, що призвели до розквіту корупції в країні, дієвості минулих заходів щодо її викоренення і майбутніх організаційно-правових дій.

Нагального вирішення потребує питання виведення слідства з-під адміністративного впливу оперативних служб (органів дізнання), оскільки чинний орган не забезпечує «неупередженого прийняття рішень слідчим по справі без тиску оперативного керівництва, у т.ч. начальника УМВС та його заступників» (оперативні підрозділи не несуть відповідальності за проходження справи у суді та підтвердження достовірності доказів у суді, а кінцевий результат судового розгляду їх не цікавить; «начальник органу дізнання, юридично зна-

ходячись на нижчій ланці кримінального процесу, фактично керує органом досудового слідства, процесуально не маючи до нього ніякого відношення»). Саме тому слід вивести слідство з-під адміністративного оперативного керівництва й надати йому реальної процесуальної незалежності від оперативних підрозділів.

З огляду на зазначене цілком обґрунтованою можна вважати думку В. Чумака, що «реформа правоохоронної системи є передумовою будь-яких інших реформ в Україні», «реформи у правоохоронних органах повинні бути скоординовані та інтегровані з відомчими планами та програмами», «завдання реформування полягає в тому, щоб була відповідність між завданнями і функціями з одного боку, структурою та людьми з другого та ресурсним забезпеченням з третього» [9].

Потребує ретельного аналізу також міжнародна практика діяльності названих видів поліції – національної, військової та фінансової, прийняття аргументованого рішення про можливість її застосування в Україні. З огляду на «розмежування» правоохоронних органів слід піддати критиці розроблені щодо них концепції та перезатвердити їх після розроблення єдиної концепції реформування правоохоронної системи України. Окрім того, потребує перегляду загальна державна політика у сфері правопорядку та боротьби зі злочинністю, зокрема стосовно положень Закону України «Про основи національної безпеки України». Нагальним є також прийняття та узгодження з чинним законодавством цілого комплексу законів, базовим серед яких має бути Закон України «Про правоохоронну систему України».

Список використаних джерел

1. Правоохоронна система та правоохоронна діяльність. – [Електронний ресурс]: <http://ebk.net.ua/BookBookPravothnavstvo/Glava3/RIG3par.htm>
2. Зозуля І.В. Теорія і практика реформування системи МВС України: монографія. – Х.: Харків юридичний, 2008. – 480 с.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів»: Указ Президента України від 08.04.2008 № 311/2008 // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 12. – С. 486.

4. Про заходи щодо реформування системи органів Міністерства внутрішніх справ України: Указ Президента України від 20.03.2008 № 245/2008 // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 8. – С. 405.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 р. «Про Концепцію реформування Служби безпеки України»: Указ Президента України від 20.03.2008 № 249/2008 // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 8. – С. 409.

6. Зозуля І.В. Про порядок і сутність процесу розробки проекту Концепції реформування системи МВС України // Вісник Харк. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. – 2008. – Вип. 1. – С. 130–136.

7. Зозуля І.В. Щодо відповідності концепцій реформування правоохоронної системи держави принципам національної безпеки України // Форум права. – 2008. – № 2. – С. 131–151.

8. Зозуля І.В., Перцов С.Г. Експертна оцінка Радою Європи діяльності органів внутрішніх справ України: розумна достатність чи можливість розвитку? // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 59–69.

9. Чумак В. Реформування правоохоронної системи України. – [Електронний ресурс]: http://www.icps.com.ua/doc/chumak_reform_article_red.doc

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України: Указ Президента України від 15.02.2008 // Урядовий кур'єр від 17.04.2008. – № 72.

11. Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів: Указ Президента України від 8.04.2008 № 311/2008 // Урядовий кур'єр від 17.04.2008. – № 72.

12. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, затверджена Указом Президента України від 10.05.2006 № 361/2006.

13. Концепція формування системи безоплатної правової допомоги в Україні, схвалена Указом Президента України від 09.06.2006 № 509/2006.

Стаття надійшла 18.08.2009.

deter-
mined

legislat
activity